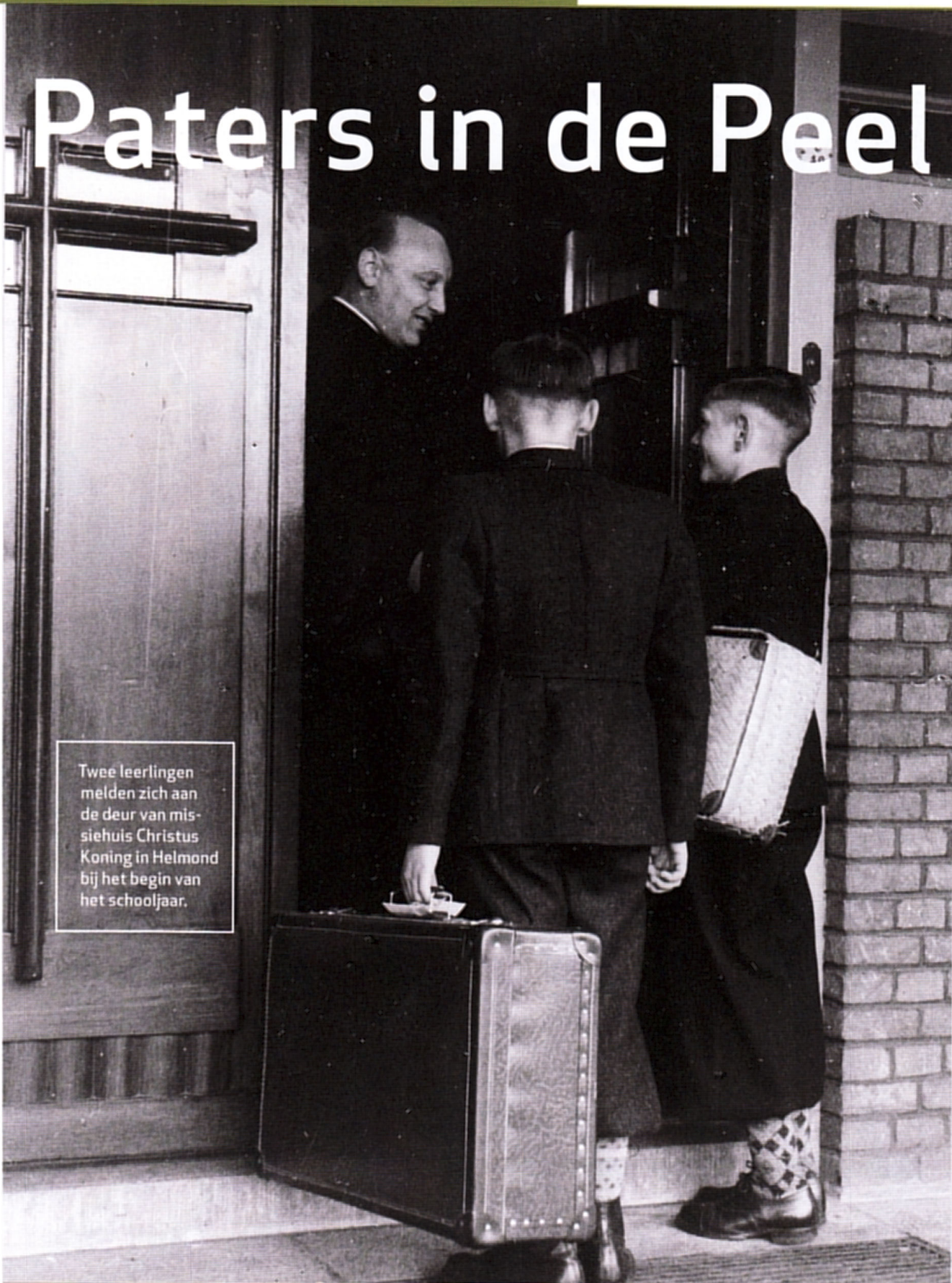

In Brabant

Marieke Smulders

Paters in de Peel

Twee leerlingen melden zich aan de deur van mis-siehuys Christus Koning in Helmond bij het begin van het schooljaar.

Marieke Smulders is historica. Eerder werkte zij als redacteur bij de KRO en was zij als junioronderzoeker verbonden aan de Radboud Universiteit in Nijmegen.

Wie vanaf de grote kerk in Asten de Wilhelminastraat inrijdt, ziet na honderd meter rechts een groot gebouw liggen. Een brede gevel in de stijl van de Amsterdamse school, in het midden bekroond met een fijn, spits torentje: het Heilig Hartklooster. Hier wonen nu nog de Priesters van het H. Hart van Jezus ofwel de paters en broeders SCJ (dat verwijst naar het Latijnse Sacro Corde Jesu). Volgend jaar vertrekken zij naar een kleinere behuizing, en het klooster wordt dan het nieuwe gemeenschapshuis van Asten. De verhuizing is het gevolg van de sterke krimp van de congregatie in Nederland. Hoe anders was de situatie in het begin van de twintigste eeuw. Toen zetten de Nederlandse SCJ'ers uit het niets een heel netwerk op van kloosters, parochies en liefdewerken, onder meer in Noord-Brabant. In de Peelregio lieten ze talrijke sporen na.

De Priesters van het H. Hart kwamen net als zoveel andere religieuzen in Noord-Brabant in Nederland terecht als gevolg van de antiklerikale politiek in het negentiende-eeuwse Frankrijk. Stichter van de congregatie was de Franse priester Leo Dehon, die in 1877 in de Noord-Franse stad Saint-Quentin een religieus genootschap voor priesters en broeders had opgericht. De congregatie was gewijd aan de verering van het H. Hart van Jezus. Leden van het gezelschap wijdden zich aan een leven van gebed, maar ook van actieve inzet in onder meer parochies, onderwijs, sociale werken en missie.

Toen de Franse wetgeving aan het einde van de negentiende eeuw het voortbestaan van religieuze congregaties ernstig bedreigde, besloot Dehon over de grens te zoeken naar een veilig heenkomen voor zijn jonge stichting. De SCJ'ers kwamen terecht in Sittard, waar ze al gauw een klooster bouwden aan de Leyenbroekerweg. In navolging van vele andere ordes en congregaties in het zuiden van Nederland wilden de Nederlandse SCJ'ers graag een apostolische school beginnen, om jongens in de middelbare schoolleeftijd een vorming in de humaniora aan te bieden en hen

zo klaar te stomen voor een lidmaatschap van de congregatie.

Noviciaat in Asten

Het priesterschap gaf veel aanzien en was voor een katholieke jongen het hoogst bereikbare. Jongens die in die tijd priester wilden worden, konden naar een bisschoppelijk kleinseminarie om vervolgens seculier priester of wereldheer te worden (dus buiten een orde of congregatie). Vanaf het einde van de negentiende eeuw begonnen ook ordes en congregaties in Nederland met hun eigen opleidingen waar jongens als kleine kloosterlingen werden opgevoed en onderwijs kregen in de klassieke talen en enkele bijvakken. Omdat de bisschoppelijke opleidingen veel kostgeld vroegen, bestond bij veel gezinnen een voorkeur voor de goedkopere kleinseminaries van de religieuze ordes en congregaties. Ook de Priesters van het H. Hart stonden bekend om het redelijke kostgeld dat ze vroegen.

De meeste leerlingen die de priesteropleiding van de SCJ'ers bezochten, waren afkomstig uit een milieu waarin studeren niet gebruikelijk was. In die kringen kregen alleen jongens met priester-

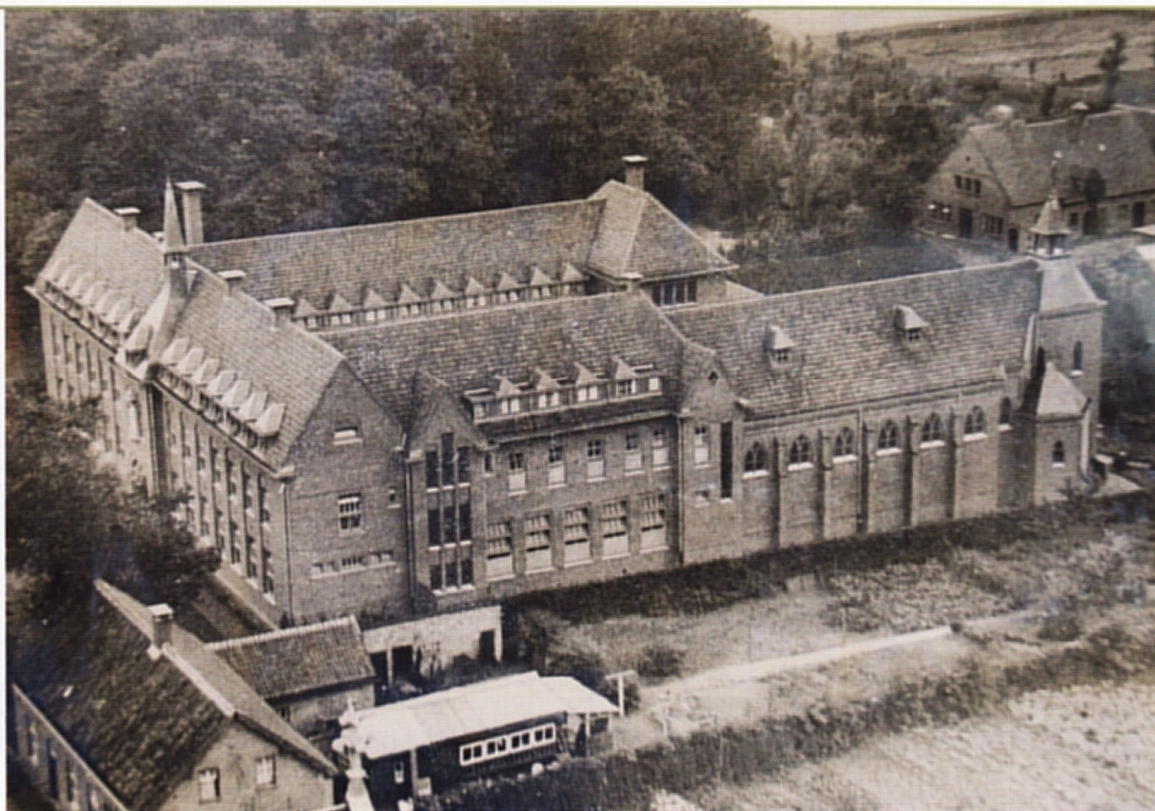

Mgr. Arnold Diepen, bisschop van 's-Hertogenbosch, consacreert de kapel van het H. Hartklooster in Asten, oktober 1929.

roeping de kans verder te studeren. Aan het begin van de twintigste eeuw telde heel Nederland 33 kleinseminaries; 22 daarvan stonden in Noord-Brabant. Ook de SCJ'ers kwamen in deze provincie terecht, want zij kregen toestemming van de bisschop van Breda, Petrus Leijten, om zich in zijn bisdom te vestigen. De congregatie koos in 1900 voor Bergen op Zoom. Want daar was nog geen kleinseminarie en hoefden de SCJ'ers geen concurrentie te vrezen. De paters noemden hun opleiding Juvenaat H. Hart.

Daarna wilden de Nederlandse leden van de congregatie ook graag een eigen noviciaat oprichten, een klooster waarin nieuwe leden van de congregatie een jaar lang werden gevormd in het religieuze leven. Tot die tijd moesten de Nederlandse novicen naar België, waar zich een internationaal, Franstalig noviciaat bevond. De bisschop van 's-Hertogenbosch zag de SCJ'ers graag naar Budel gaan, omdat hij een pastoor voor dat dorp nodig had. Maar de paters die ter plekke gingen kijken, meenden dat Budel veel te ver van de bewoonde

Het nieuwe H. Hart-klooster dat in 1929 in Asten verrees op de plek van de oude burgemeesterswoning.

wereld lag. Zo'n moeilijk bereikbare plek was niet erg praktisch. In 1908 deed zich de mogelijkheid voor om in Asten een huis te betrekken. Dankzij het treinstation van Deurne was dit beter te bereiken, en de paters besloten dan ook zich hier te vestigen. Ze kochten de villa van voormalig burgemeester Frencken aan de Wilhelminastraat. In de jaren daarna breidden ze de woning uit met twee zijvleugels. Aan het einde van de jaren twintig zetten ze een geheel nieuw klooster neer op de plek van de oude villa. In oktober 1929 kwam de bisschop van 's-Hertogenbosch, mgr. Arnold Diepen, de nieuwe kloosterkapel consacreren.

Een katholiek dorp

Asten was weliswaar beter bereikbaar dan Budel, maar de omgeving van het dorp was in die tijd nauwelijks ontwikkeld. Aan het einde van de negentiende eeuw waren de heidegebieden

en veenmoerassen in dit deel van Brabant onder beheer gekomen van de Nederlandse Heidemaatschappij. In 1915 benoemde de Heidemij Johan Bellemakers tot opzichter van houtvesterij 'De Peel'. Onder zijn toezicht viel onder meer boerderij 'De Rips', een kleine twintig kilometer ten noorden van Asten. De katholieke Bellemakers was afkomstig uit Liessel bij Deurne en een van zijn broers was als broeder Amandus ingetreden bij de Priesters van het H. Hart.

Al gauw begon zich rond boerderij De Rips een gehucht te ontwikkelen. Er vestigden zich diverse arbeiders van de Heidemij, en ook kwamen de eerste boeren op de nieuw ontgonnen grond pionieren. Zij waren afkomstig uit verschillende gebieden in Nederland, van Friesland tot Limburg. De bewoners van het nieuwe Peeldorpje waren dan ook niet allemaal katholiek; onder hen bevonden zich ook protestanten. Voor Bellemakers was het

87. Groeten uit de Rips

Oude ansichtkaart met de Margaretha-Maria Alacoque-kerk en de pastorie in De Rips.

vanzelfsprekend dat De Rips moest uitgroeien tot een katholiek dorp. Hij zocht daarom al gauw contact met de congregatie van zijn broer Amandus. De gebroeders Bellemakers wisten de SCJ'ers enthousiast te maken voor hun komst naar De Rips. Aanvankelijk ontstond het plan in het dorp een sanatorium voor dronkzuchtigen te vestigen, maar dat ging niet door omdat de paters daarvoor al een geschikte locatie gevonden meenden te hebben in Zuid-Limburg. Wel wilden de SCJ'ers de verantwoordelijkheid op zich nemen voor het ontwikkelen en onderhouden van een parochie met bijbehorende kerk en school.

Dat kwam mgr. Arnold Diepen goed uit, want hij plaatste priesters die aan het bisschoppelijk seminarie waren opgeleid, de zogenaamde wereldheren of seculiere priesters, liever in een grotere parochie. In een arm, klein dorp als De Rips konden de parochianen hun kerkgebouw en pastoor met kape-laans maar moeilijk zelf onderhouden. Seculiere priesters ontleenden bovendien maar weinig sta-

tus aan een pastoraalpost in zo'n gehucht. Voor priesters van religieuze ordes en congregaties, ofwel paters, lag dat anders. Als religieuzen hadden zij een missie: zichzelf te heiligen door gebed én door het verrichten van liefdewerken. Zo'n liefdewerk was het geplande sanatorium voor dronkzuchtigen, maar dat gold ook voor ook het oprichten van een parochie met een school in een gemeenschap die anders van de kerkgang verstoken moest blijven. In de constituties van de Priesters van het H. Hart stond nadrukkelijk vermeld dat zij zich bij voorkeur zouden inzetten voor parochies 'in verafgelegen streken'. De geïsoleerde Peelstreek kon zeker beschouwd worden als een verafgelegen gebied. De Rips was alleen via zandwegen bereikbaar en voorzieningen van welke soort dan ook ontbraken. Voor de SCJ'ers speelde bovendien een rol dat een aanzienlijk aantal grondbezitters in het gehucht van protestantse huize was. Ze zagen het als hun taak de gemeenschap van een katholieke kerk en school te voor-

zien om er zo voor te zorgen dat het nieuwe dorp een katholiek karakter zou krijgen.

Ontwikkeling

Pater Hendrik Trines werd aangewezen om in De Rips een parochie van de grond te krijgen. Trines trok op met Johan Bellemakers en zij zochten samenwerking met de eerste grondbezitters in en rond De Rips. Trines wees de voornamelijk protestantse grondeigenaren erop dat een eigen kerk en school de komst van katholieke boerenfamilies zouden bespoedigen en het dorp zo dus de nodige vitaliteit zouden geven. Bellemakers en Trines beloofden de grondbezitters dat ook protestantse kinderen welkom zouden zijn op het katholieke schooltje. Grondbezitters, pastoor en opzichter Bellemakers vroegen de provinciale overheid en het rijk een verharde weg tussen Deurne en Oploo te financieren, zodat het nieuwe dorp werd verbonden met de omringende wereld en beter bereikbaar werd. Ook dat was belangrijk voor de ontwikkeling van De Rips. De heren kregen bovendien de omringende gemeentebesturen zover dat ze investeerden in woningbouw in het nieuwe gehucht.

Zo ontstond al gauw een dorpje, met een eigen kerk, een schooltje met twee klaslokalen en een pastorie waar pastoor Trines met zijn confraters ging wonen. Aan het schooltje werd Piet Hertsig aangesteld als hoofdmeester. Hij was afkomstig uit Moergestel en volgde zijn opleiding tot onderwijzer aan de kweekschool van de Fraters van Tilburg.

In het dorp speelde het driemanschap Trines, Bellemakers en Hertsig een belangrijke rol. Iedere week rookten ze samen een sigaar en ongetwijfeld werden dan alle mogelijke nieuwtjes en ontwikkelingen in het dorp besproken. Trines woonde en werkte samen met enkele van zijn confraters in

de elegante pastorie van De Rips. De paters Servaas van Asseldonk en Jan Rossaert bedienden de nabijgelegen parochiekerkjes van de eveneens nieuwe gehuchten De Twist (later Westerbeek geheten) en Elsendorp. De broeders Antonius van der Steen en Vincentius van Hevelingen werkten in de huishouding en op het omringende land, waarvan tevens een moestuin, een fruitboomgaard en een boerderijtje met koeien en een paard deel uitmaakten. In deze landelijke omgeving werden trouwens ook enkele 'late roepingen' – jongemannen die alsnog priester wilden worden en daarvoor moesten worden bijgespijkerd in met name het Latijn – gehuisvest, maar bijvoorbeeld ook een pater die als missionaris in Finland in de problemen was gekomen door eenzaamheid en alcohol vond hier in de jaren dertig een veilig onderdak.

Parochieleven

Onder leiding van pastoor Trines bloeide het parochieleven van De Rips. De paters richtten godsdienstige verenigingen op waarvan – bij ge-

Pater Albert Busscher voor het noodkerkje van Elsendorp in 1935. Het zou pas in 1960 vervangen worden door een nieuw, groot kerkgebouw. (Foto: Archief parochie Elsendorp)

Voorraanzicht van het missiehuis Christus Koning in Helmond.

brek aan andere verenigingen en concurrerende stromingen – hele groepen dorpingen tegelijk lid werden: de Broederschap van de Heilige Familie, de Mariacongregatie, het Genootschap voor de Voortplanting des Geloofs en dat van de H. Kindsheid. De laatste twee genootschappen waren specifiek op de missie gericht, de andere op bevordering van de vroomheid in het algemeen. De verenigingen waren vooral bedoeld om de parochianen sterker aan de kerk en hun parochie te binden. Daartoe organiseerden de paters niet alleen godsdienstige gezelschappen, maar ook meer wereldse clubs en verenigingen die gericht waren op cultuur, sport of arbeid. Zo kleurde het hele leven katholiek. In de crisisjaren sprongen de SCJ'ers regelmatig bij wanneer dorpingen het financieel echt niet meer konden bolwerken.

Dat verschafte hun lucht, maar maakte hen tegelijk ook afhankelijk. De paters hadden als gevolg van hun belangrijke status en hun bemoeienis met vrijwel alles in het dorp dan ook een machtige positie.

De katholieke gemeenschap groeide, dankzij de vele katholieke boerenfamilies die zich in de Peel op de nieuw ontgonnen gronden vestigden. Rond 1930 woonden er al zo'n vijfhonderd katholieke dorpingen. Onder hen was de familie Van der Hoff, die vanuit Friesland naar Brabant was gekomen om een nieuw bestaan op te bouwen. Het gezin kreeg uiteindelijk zestien kinderen. Nummer zes was Frans, die later priester werd bij de SCJ en als missionaris en priesterboer in Mexico het Max Havelaar-keurmerk zou bedenken. Van der Hoff woont en werkt nog steeds in Mexico, tussen de koffieboeren, waar hij zelf ook nog altijd 'boert'. Als kleine jongen van zes jaar werkte hij al mee op de boerderij van vader, die koeien hield en enkele akkers bebouwde. De jonge Frans ging naar de dorpschool, en daarna trok hij naar missiehuis Christus Koning in Helmond, een tweede apostolische school van de congregatie die in 1929 was opgericht.

Missiehuis Christus Koning

De Nederlandse Priesters van het H. Hart werden in de jaren twintig vanuit Rome door hun generaal overste aangespoord de Nederlandse SCJ-provincie sneller te laten groeien. Het juvenaat in Bergen op Zoom, de kweekvijver van de congregatie, zat met ruim 250 leerlingen vol, dus besloot de provinciaal overste van de Nederlanders een tweede kleinseminarie op te richten. Hij had een voorkeur voor het westen van het land, omdat hij dacht daar veel jongens te treffen met 'roeping'. Bovendien waren er in die hoek van het land nog niet zo veel kleinseminaries als in het katholieke zuiden.

Leerlingen, fraters en paters genieten van de buitenlucht. Op de achtergrond is het missiehuis te zien.

De bisschoppen van Haarlem en Utrecht hielden hun bisdommen echter gesloten voor de SCJ'ers. De bisschop van 's-Hertogenbosch gaf wel gehoor. Mgr. Diepen had gezien hoe de Priesters van het H. Hart in de loop van de jaren twintig veel werk hadden verzet in De Rips en de buurdorpen De Twist en Elsendorp. Bovendien hadden de paters in 1929 op verzoek van de bisschop de zorg op zich genomen voor een kleine parochie in Helmond-Brouwhuis. Diepen, die al een groot aantal kleinseminaries in zijn bisdom had, wilde de congregatie dus wel tegemoetkomen, maar was tegelijkertijd ook huiverig voor een overdaad aan dit soort scholen. Daarom mocht de nieuwe school van de SCJ'ers in Helmond-Brouwhuis uit slechts twee leerjaren bestaan en kreeg de opleiding de naam van 'missiehuis', niet van 'kleinseminarie'. De leerlingen van het missiehuis moesten na de eerste twee jaar alsnog naar Bergen op Zoom om daar hun humaniora-opleiding af te maken. In 1947 verleende de bisschop toestemming voor

uitbreiding van de cursus met een derde leerjaar. Net als op het juvenaat vormden de klassieke talen de hoofdmoot van het curriculum. Daarnaast was er aandacht voor geschiedenis, kerkgeschiedenis, Nederlands en diverse moderne talen, aardrijkskunde en de H. Schrift. De leerlingen, die vaak afkomstig waren uit boerengezinnen en eenvoudige milieus, kwamen er in contact met een wereld van cultuur en kerkelijke traditie die hun horizon aanmerkelijk verbreedde, terwijl de sfeer in het missiehuis meestal gemoedelijk was waardoor ze zich gemakkelijk thuis voelden. Dankzij hun aanwezigheid op talrijke plekken in de bisdommen van Breda en 's-Hertogenbosch hadden de SCJ'ers een grote aantrekkingskracht op Brabantse jongens. Vooral op het missiehuis Christus Koning zaten veel leerlingen die afkomstig waren van het Brabantse platteland; het juvenaat in Bergen op Zoom trok meer leerlingen aan uit het westen en andere delen van het land. Die tegenstelling leidde ertoe dat de leerlingen van het grote juvenaat

in Bergen op Zoom wat neerkeken op die 'Brabantse boertjes' uit Helmond, die hun hogere leerjaren op het juvenaat kwamen volgen. De jongens uit Helmond op hun beurt vonden de juvenisten maar rare snoeshanen en dachten met weemoed terug aan de gezellige, kleinschalige en landelijke sfeer die ze van het missiehuis gewend waren.

Autozegeningen

Anno 1950 waren er Priesters van het Hart actief op elf verschillende plekken in de Peelregio. Behalve in de twee opleidingshuizen in Asten en Helmond werkten er SCJ'ers in de parochies van De Rips, Westerbeek en Elsendorp. Bovendien verrichtten ze pastoraal werk in Helmond-Brouwhuis (vanaf 1929), Someren-Heide (sinds 1934), Heibloem (1945), Koningslust (1947), Ledeacker en Wilbertoord (die laatste twee sinds 1948).

Inmiddels had de naoorlogse, moderne tijd zijn intrede gedaan in de kleine Peelparochies. Radio en tv, verharde wegen en betere busverbindingen naar Eindhoven, Helmond en Deurne maakten dat de parochianen in toenemende mate te maken kregen met vertier van niet-katholieke signatuur. Moderne zaken als film, dans en sport kwamen nu ook de huizen van de dorpelingen binnen. Voor de paters was dat een extra aansporing het activiteitenprogramma in de parochie aantrekkelijk te houden; op het vertier in eigen dorp hadden ze invloed, op dat andere vermaak van buiten niet. En dat was dan ook vaak in strijd de officiële katholieke moraal.

In Elsendorp speelden de paters overigens op een heel specifiek aspect van de moderne tijd in: het snel oprukkende autoverkeer, dat in steeds grotere aantallen over de dorpswegen van het Brabantse platteland kwam denderen en zo ook leidde tot de eerste verkeersdoden. Al in 1936 richtte pater Albert Busscher de broederschap

Pastoor Sjef van den Nieuwenhof zorgt dat het wijwater ook de bestuurders en inzittenden bereikt tijdens de jaarlijkse autozegening in Elsendorp. (Foto: Ramon Mangold / 'Katholiek Brabant')

'Voor Veilig Verkeer' op, onder bescherming van Sint Christoffel. Hij deed dat met het oog op de fondsenwerving voor een grotere kerk die het tijdelijke noodkerkje in het Peeldorp op termijn zou moeten vervangen. Busscher wilde met zijn genootschap de veiligheid in het verkeer stimuleren door gebruik te maken van bij uitstek katholieke middelen: gebed voor verkeersdeelnemers, autozegeningen en het verder verbreiden van de verering van Sint Christoffel, patroon van de reizigers. Het ledenaantal van de broederschap steeg gestaag. Na de oorlogsjaren groeide het ledenaantal van zo'n 500 tot ongeveer 3000 in 1951, het jaar waarin Busscher vanwege zijn verslechterde gezondheid afscheid moest nemen van Elsendorp. Aan het einde van de jaren vijftig had de almaar groeiende broederschap de bouw van een nieuwe, ruim opgezette, moderne kerk mogelijk gemaakt. Het ledenaantal bleef verder groeien tot zo'n 15.000 à 20.000 leden in de

jaren zestig. Ook de belangstelling voor de jaarlijkse autozegeningen op het plein voor de kerk bleef stijgen, waardoor het steeds lastiger werd de jaarlijks terugkerende *happenings* in goede banen te leiden.

Aan het einde van de jaren zestig liep de populariteit voor de Christoffelbedevaart echter terug. Clerici en katholieke theologen – steeds vaker leken in plaats van priesters – waren in de loop van de jaren zestig kritisch gaan kijken naar de katholieke geloofspraktijk. Voor devoties, bedevaarten en andere vormen van volksgeloof kwam steeds minder waardering, terwijl geestelijken, theologen en gelovigen meer aandacht kregen voor een bijbels gefundeerd katholicisme. Geen wonder dat de autozegeningen en bedevaarten geen massa meer op de been konden krijgen. Het aantal leden liep in de jaren zeventig terug tot zo'n 3000.

De begraafplaats van de Priesters van het H. Hart achter het klooster in Asten. (Foto: Alexander Heusschen)

Kritiek

Begin jaren vijftig hadden de SCJ'ers ervoor gezorgd dat hun juvenaat in Bergen op Zoom officiële overheidserkenning als gymnasium kreeg. Dat betekende dat de leerlingen er voortaan eindexamen konden doen en een diploma kregen dat toegang verschafte tot hogeschool en universiteit. Voor het missiehuis in Helmond werd geen erkenning aangevraagd. Want het ging hier alleen om de eerste paar leerjaren, voor het uiteindelijke diploma moesten de jongens naar Bergen op Zoom. Erkenning van Helmond zou betekenen dat ook daar weer paters moesten worden aangesteld

met een MO-akte of universitair diploma en het was al lastig genoeg voldoende bevoegde krachten aan te stellen in Bergen op Zoom. Om aan bevoegde docenten te komen, stuurde de provinciaal overste jonge paters naar de Katholieke Universiteit in Nijmegen. Ook kregen heel wat paters-leraren de opdracht hun werk aan het juvenaat of aan het missiehuis te combineren met een studie aan de Katholieke Leergangen in Tilburg.

Hoewel de scholen in Helmond en Bergen op Zoom leerlingen bleven trekken, merkten de paters vanaf 1960 dat de belangstelling voor hun opleiding begon te tanen. Bovendien kwam er veel kritiek op de seminarie-opvoeding. Pedagogen en psychologen wezen erop dat zo'n vroege keuze voor het priesterschap, evenals een opvoeding in een besloten omgeving, niet 'gezond' was voor een opgroeiende jongen. Net als veel andere kleinseminarie-opleidingen stopte het juvenaat in 1969 als priesteropleiding. Het internaat werd gesloten. Ook in Helmond besloten de paters het kleinseminarie snel af te bouwen. De opleiding eindigde in 1969.

Gewijd stukje grond

In de verschillende Peelparochies bleven nog lang SCJ'ers actief, maar al in de jaren vijftig merkte de congregatie dat het lastig werd voldoende paters beschikbaar te stellen om al die kleine Peelparochies te bedienen. Toen het einde van de twintigste eeuw naderde, was wel duidelijk dat de zaak afliep. De nog overgebleven paters en broeders moesten afscheid nemen. In Elsendorp hield pater Sjef van den Nieuwenhof het lang vol. Hij was de laatste Priester van het H. Hart die nog actief was als pastoor in een van de Peelparochies. Bij de jaarlijkse autozegening in Elsendorp vroeg hij de bedevaartgangers altijd het autoraampje even open te draaien. Zo kwam het wijwater daar terecht waar het hoorde: 'Het gaat om de mens,

niet om het blik,' aldus de bij zijn parochianen zeer geliefde pastoor. Pas in 2016, toen hij 90 jaar was, dwong zijn verslechterende gezondheid hem afscheid te nemen van zijn parochianen. Hij trok in bij zijn confraters in het klooster in Asten, waar hij op 24 maart 2017 overleed. Vroeger was het H. Hartklooster de plek waar de jongelingen van de congregatie hun vorming ontvingen, aan het eind van de jaren zestig werd het – bij gebrek aan nieuwe roepingen – omgevormd tot een kloosterbejaardenoord. Het pand kreeg een lift, een moderne keuken en recreatiezaal. De kleine novicencellen werden omgebouwd tot ruimere kamers voor de oudere paters en broeders.

Anno 2017 bewoont de congregatie in Nederland nog twee grote kloosters. Naast het H. Hartklooster in Asten is dat het Sint Jozefklooster in Nijmegen, waarin vroeger de theologiestudenten van de congregatie woonden. De SCJ'ers in Asten hebben inmiddels besloten dat ze hun klooster gaan verlaten. Het aantal oudere paters en broeders dat nu nog in het H. Hartklooster woont, zal in de komende jaren alleen maar verder slinken, terwijl de kosten voor het onderhoud van het oude gebouw uiteraard flink zijn. De priesters van het H. Hart verhuizen per mei 2018 naar de overkant van de weg, waar ze in de Hof van Bluysen trekken, een woonzorgcentrum voor ouderenzorg dat overigens is ontstaan uit een ander klooster, dat van de Missiezusters van Asten.

Achter het carrévormige H. Hartklooster van de SCJ'ers bevindt zich de tuin met de begraafplaats van de paters en broeders. Hier ligt onder meer pater Andreas Prévot begraven, een Franse priester uit de begindagen van de congregatie, die de eerste generatie paters als novicenmeester hun religieuze vorming gaf, destijds nog in Sittard. Dit gewijde stukje grond zal bewaard blijven als de SCJ'ers er straks niet meer wonen. Het kan en mag misschien dienen als een bescheiden monu-

ment voor de paters en broeders die vanuit hun religieuze idealen een bijdrage leverden aan het opbouwen van de kleine dorpsgemeenschappen op de zandgronden van de Peel en die honderden jongens de kans gaven een goede opleiding te volgen die anders voor hen als zoons uit eenvoudige Brabantse families niet zomaar was weggelegd. ■

Boek

Over de Priesters van het H. Hart en hun werkzaamheden in Nederland en in de overzeese missies verscheen in november 2016 het boek *Midden tussen de mensen. Een eeuw Nederlandse provincie van de Priesters van het H. Hart, 1911-2011* van Marieke Smulders. Het is verkrijgbaar bij Valkhof Pers in Nijmegen.

